

28 Μαρτίου 2020

Το νόημα της θλίψεως στη ζωή μας

Ορθοδοξία / Θεολογία

Γέροντας Ιωσήφ Βατοπαιδινός († 2009)

Πολλές φορές μας ερωτούν ποία θέση και σημασία έχει στη ζωή του ανθρώπου ο πόνος, είτε γενικώς είτε μερικώς, ιδίως δε στις ημέρες μας, που φαίνεται, ότι πλεονάζει. Το θέμα αυτό έχει λεπτομερώς ερμηνευθή από τους Πατέρες μας, ώστε να μη γεννάται καμμία απορία. Επειδή όμως το πατερικό πνεύμα δεν είναι τόσο προσιτό στα κοινωνικά στρώματα, που και η δοκιμασία του πόνου πλεονάζει, αναφερόμαστε με συντομία στο ενδιαφέρον αυτό θέμα προς παρηγορίαν των ενδιαφερομένων.

Ο πόνος είναι αντίθετος στη θέληση του ανθρώπου, εκβιάζει την προαίρεση, επιβάλλεται διά της βίας επί του σώματος ή επί της ψυχής και καταταυραννεί. Η φύση του πόνου είναι βεβαίως μία, οι μορφές όμως και η έντασή του ποικίλλουν, και φθάνουν μέχρι την κατάλυση και αυτών των όρων της ζωής. Εν τοιαύτη περιπτώσει, καλώς χαρακτηρίζουν μερικοί τον πόνο ως μόριο του θανάτου, δηλαδή της προσκαίρου ζωής. Ο πόνος δεν έχει φυσική θέση στη ζωή του ανθρώπου, ή μάλλον δεν είχε, ούτε καν υπήρχε, εφ' όσον απέχει «οδύνης, λύπης και στεναγμού» η αποκατάστασή μας στη μέλλουσα ζωή, που ήταν και η αρχή της πλάσεώς μας. Άρα λοιπόν η ύπαρξη του πόνου είναι μεταπτωτικό παράσιτο και προϊόν της εξορίας μας αυτής, η οποία ως κανών αποτελεί, τρόπον τινά, έκτιση ποινής, όπως συμβαίνουν τα δεινά σ' αυτούς που βρίσκονται στην εξορία.

Και αυτή μεν είναι η εξωτερική μορφή του πόνου. Η αφανής όμως και κρυφή του ιδιότητα είναι διαφορετική και ενδιαφέρουσα, ως μεγίστη φιλοσοφία, και μπορεί κατ' εξοχήν ν' ανεβάσει τον άνθρωπο στον ύψιστο βαθμό της τελειότητας και επιτυχίας του καθολικού του σκοπού. Όπως είπαμε προηγουμένως, πόνος, θλίψη ή οδύνη είναι αυτό, που δεν το θέλομε, που το αρνούμεθα και που το

αποστρεφόμεστε, όταν δε έρχεται μας καταπονεί. Εκ διαμέτρου δε πάλιν, ό,τι μας αρέσει και θέλομε και επιθυμούμε, μας χαροποιεί, μας ικανοποιεί, μας ευχαριστεί και προκαλεί ανάπαυση. Οδύνη, λοιπόν, αφ' ενός και ηδονή αφ' ετέρου είναι τα αποτελέσματα των δύο διαφορετικών καταστάσεων. Η θλίψη και ο πόνος άρχισαν από την πτώση της φύσεώς μας κατά δύο εξ ίσου σκληρούς τρόπους. Πρώτον ως εκ Θεού επιτίμησις, «εν λύπαις και ιδρώτι του προσώπου σου...» και «πληθύνων πληθυνώ τας λύπας σου...», και δεύτερον ως φυσικό επακόλουθο από τη στέρηση του άκρου αγαθού και εφετού, από το οποίο και χωρισθήκαμε. Απ' αρχής, άρα, της υπάρξεώς μας βρισκόμαστε ενωμένοι στο κουραστικό αυτό άρμα του πόνου και του κόπου «έως του επιστρέψαι ημάς εις την γην εξ ης ελήφθημεν».

Δεν ενδιαφέρει όμως εμάς τώρα η φυσική ανάλυση των τόσο γνωστών μας πραγμάτων, αλλ' η φιλοσοφία που πηγάζει από αυτά, ή και - να πει κανείς-εμπορία, με την οποίαν εξαγοράζομε αυτήν τη ζωή μας και τον θρίαμβο. Όπως και πριν ο στόχος της ενεργείας μας, που προσταχθήκαμε από τον Θεό ήταν το «εργάζεσθαι και φυλάσσειν», έτσι και τώρα στην ανάπλασή μας από τον ίδιον ως ανακαινιστή, είναι ο ίδιος, «το εργάζεσθαι και φυλάσσειν». Ίσως να ερωτήσει κανείς, τί; Όπως τότε την εντολή, και τώρα βεβαίως πάλιν τις εντολές με την εξής μόνον διαφορά. Τότε έχοντας η φύση την αρχική της απλότητα και ακεραιότητα είχε εκ φύσεως το αγαθόν και ευθές και άπλαστο με μόνο θέλημα και κίνημα το του Θεού και Πατρός ημών, του οποίου η χάρις ευχαριστούσε και έκανε ευτυχή τον άνθρωπο. Τώρα η διαβολική απάτη και κακουργία, που παραπλάνησε τον άνθρωπο από την αρχική του θέση στο σύνθετο, περίεργο και πονηρό, τον καταδίκασε στην «εγκειμένην επί τα πονηρά εκ νεότητος αυτού» διάθεση και στα επακόλουθά της. Και η μεν φύση διαστράφηκε, απομακρυνθείσα από τη θεία υποταγή και θεωρία, η εντολή όμως «εργάζεσθαι και φυλάσσειν» μένει και εδώ βρίσκομε την αρχήν του νήματος, από πού προέρχεται και ποιός ο σκοπός του πόνου.

Η διαφθαρείσα πλέον φύση μας σκεπτόμενη, επιθυμούσα και ενεργούσα πονηρά είχε ανάγκη ανάλογης θεραπείας, «ίνα μη το χωλόν εκτραπή, ιαθή δε μάλλον», όπως και θεράπευσε ο Θεός Λόγος, γενόμενος άνθρωπος. Αλλά - ω βάθος πλούτου, και σοφίας και ελεημοσύνης του Σωτήρος μας Θεού! - δεν αύξησε την απαίτηση από εμάς μετά την θεία του κένωση, αλλ' αφήκε την ιδίαν όπως και προηγουμένως εντολή, «εργάζεσθαι και φυλάσσειν»! Η εντολή Του είναι άρα το φάρμακο που θεραπεύει την αρρωστημένη φύση μας! Η «εγκειμένη επί τα πονηρά» διάθεση απώλεσε τους φυσικούς νόμους της πίστεως, της δικαιοσύνης, της αλήθειας και των συναφών ενάρετων καταστάσεων, και αντί αυτών γεννά την απιστία, την αδικία, το ψευδός, την απάτη και όσα «εστίν αισχρόν και λέγειν» ή φαντάζεσθαι. Η δοθείσα θεία εντολή, η οποία δεν αποτελεί ένα απλό πρόσταγμα κυρίου προς

υποτελείς, είναι πολλαπλώς ιαματική και σωτήρια και -τρόπον τινά- η βαλβίδα της υποστάσεώς μας και επομένως γι' αυτήν και μόνον «οφείλομε φυλάσσειν οδούς σκληράς».

Από εδώ αρχίζει η πάλη, από την οποία προέρχεται ο αγώνας και η ύπαρξη του πόνου. Θέλοντας ο άνθρωπος να κάνει το καλό, βρίσκεται αντιμέτωπος με το κακό, διότι «ο εν τοις μέλεσι νόμος, ο αντιστρατευόμενος τω νόμω του νοός» και της προθέσεώς μας, μας αιχμαλωτίζει στο νόμο της παραφύσεως! Επειδή δε εμείς δεν υποτασσόμαστε, δημιουργείται η αντίθεση και να η θλίψη και ο πόνος. Εάν δε προκόψουμε σε ανώτερη γνώση και πίστη, αυξάνεται και η αγωνία περισσότερο και επαληθεύει το γραφικό «ο τιθείς γνώσιν προσίθησιν άλγημα».

Με συντομία περιγράψαμε την πρώτη μορφή του πόνου γενικότερα. Η δεύτερα όμως μορφή του είναι διαφορετική ως μη εκούσιος αλλά από αλλού προερχόμενη. Όσοι από τους ανθρώπους συλλάβουν το νόημα του προορισμού τους και με ορθή πίστη και υποταγή στις θείες εντολές εξασκούν βία αντιμαχόμενοι τη βία της διαστροφής, δεν θα αναγκάσουν την συντηρούσα πατρική του Θεού πρόνοια να επιβάλει την ισχύουσα ποινή σε αντίθεση προς το «εν κημύ και χαλινώ τας σιαγόνας αυτών άγξαις, των μη εγγιζόντων προς σε». Όποιος από απιστία ή απροσεξία ή ραθυμία ή άλλη πρόφαση ανθίσταται, είτε μερικώς είτε ολικώς, στις θείες εντολές κατ' ανάγκην θα γευθεί τις λεγόμενες από τους Πατέρες μας «συμβατικός επιφοράς», δηλαδή τις κατ' οικονομίαν εγκαταλείψεις και παιδείες. Εδώ βρίσκεται όλος ο δαίδαλος των θλίψεων και του πόνου σε όλη του την έκταση. Τότε «τίς σοφός και φυ-λάξει ταύτα και συνήσει τα ελέη του Κυρίου»; Ε-δώ όντως συμβαίνουν μυστήρια μυστηρίων της δικαιοσύνης και των αποκρύφων του Θεού κριμάτων.

Επειδή ο αγαθός Δεσπότης μας γνωρίζει ότι η αποστασία μας προς τους κανόνες του «εργάζεσθαι και φυλάσσειν» δεν είναι από απόλυτη άρνησή μας στο πανάγιο του θέλημα, αλλ' οφείλεται κυρίως σε άγνοια ή απειρία, από τις οποίες στη συνέχεια γεννάται αδυναμία, επεμβαίνει πατρικά διά πολυτρόπων μέσων παιδευτικών για να μας αναγκάσει και, αναλόγως με τη δυστροπία καθενός, επιφέρει και την αρμόζουσα ποινή. Να, η θλίψη και ο πόνος. Θλίψεις, πικρίες, αποτυχίες, υποτιμήσεις, ύβρεις, απογοητεύσεις εκ των έσωθεν και των έξω, συμπτωματικά τραύματα, ασθένειες μερικές φορές μακροχρόνιες και οδυνηρές, εγκαταλείψεις και από τους πλέον στενούς και οικείους, και το τελευταίο όλων και αυτός ο θάνατος είναι τα προϊόντα των «συμβατικών επιφορών». Εμπλακείς στη σκληρή αυτή μοίρα του κυκεώνα των δεινών ο σκληρυνθείς προς υποταγή στο θείο θέλημα άνθρωπος και, μη δυνάμενος να βρει παρηγορίαν ούτε και από τη δική του γνώση ή τη λογική του, επιστρέφει κατ' ανάγκην στον μόνον δυνάμενον σώζειν

Σωτήρα του Θεόν και κράζει με συντριβή και πόνο: «ήμαρτον εις Σε Σωτήρ ως ο άσωτος υιός, δέξαι με πάλιν μετανοούντα και ελέησόν με ο Θεός».

Ο τρόπος αυτός της θείας παιδείσεως, όπως μάθαμε από τους οσιωτάτους Πατέρες μας, είναι τόσον απαραχάρακτος και σκληρός, ώστε είναι αδύνατη η ανακοπή του χωρίς ολοκληρωτική εφαρμογή στους «μη βουλομένους συνιέναι», δηλ. σ' αυτούς που δεν θέλουν να συμμορφωθούν.

Στον μεγάλο λαβύρινθο των ανθρωπίνων ατελειών, οι οποίες δεν έμειναν μόνον ως φυσικές, συγκαταλέγονται και οι παρείσακτες, δυστυχώς, από τις άθλιες συνθήκες της καθημερινής ζωής, οι οποίες ωθούν τον ταλαίπωρο άνθρωπο στην επανάληψη των άπαξ και δις και πολλάκις γενομένων σφαλμάτων και παραβάσεων. Αυτό είναι όντως το τραγικώτατο της συμφοράς, οπότε με πικρία ακούεται το Γραφικό «ιατρεύσαμεν την Βαβυλώνα και ουκ ιάθη»! Αλλά μη γένοιτο, Κύριε των Δυνάμεων Ιησού Χριστέ, η εκ μέρους μας βαρύτης και ολιγοψυχία να συνεχίζεται. Δος ημίν, κατά το έλεός σου, θείο φωτισμό και δύναμη προς υποδοχή των θείων σου κριμάτων, είτε οικονομικών είτε παιδευτικών, όπως καταλάβουμε και φυλάξομε και θεραπευθούμε και να υποταχθούμε εξ ολοκλήρου στο παν-άγιό σου θέλημα, «ότι εν αυτώ ζωή έστι» και αυτός είσαι η ζωή των ανθρώπων και το φως, ο οποίος ήλθες στον κόσμο και δεν σε αγάπησαν όλοι οι άνθρωποι, αλλά προτίμησαν μάλλον το σκότος ή Σε, το αληθινό φως!

Όποιος θέλει να απαλλαγεί από την οδυνηρή πείρα των συμβατικών τούτων επιφορών και να λυτρωθεί από την αισχύνη του παραδειγματισμού, αγωνίζεται με βία να τηρήσει τη συνείδηση, και όταν αμαρτάνει ανίσταται διά της συντόμου μετανοίας. Αλλιώς, υποχρεούται να υπομένει αγογγύστως τα επερχόμενα δεινά, ευχαριστών την φιλάνθρωπη του Θεού οικονομία, η οποία υπό μορφήν εξοφλήσεως των οφειλομένων πραγματεύεται τη σωτηρία μας.

Υπάρχουν ασφαλώς και οι δοκιμαστικές θλίψεις, παραχωρούντος του Θεού, στις ενάρετες ψυχές, για ν' ανακαλυφθούν ποιές είναι για ωφέλεια του κόσμου. Μερικές φορές παραχωρούνται σε μερικούς προς αναχαιτισμό μελλόντων σφαλμάτων, τα οποία από την άγνοια ή εμπάθειά του θα έπραττε ο άνθρωπος, εάν δεν τον προλάμβανε ο πειρασμός που επέτρεψε ο Θεός. Υπάρχουν και οι κατ' οικονομίαν αναλαμβανόμενοι από άλλους ξένοι πειρασμοί και θλίψεις, όπως οι πειράζοντες τους πειραζομένους, οι αδικούντες τους αδικουμένους, οι συκοφαντούντες τους συκοφαντούμενους. Αντιστρόφως, αναλαμβάνουν τα βάρη και τους πειρασμούς των τέκνων οι πνευματικοί πατέρες, οι προσευχόμενοι υπέρ των ευχομένων και γενικώς οι συμπάσχοντες τοις πάσχουσι.

Δεν είναι βεβαίως εύκολο στον απλό άνθρωπο να εισδύσει στην λεπτομέρεια των

αβυσσαλέων του Θεού κριμάτων, όπου και υπάρχει ο πνευματικός νόμος. Προτιμότερο είναι να υπομένει κανείς καρτερικά και αβοήθως τα επερχόμενα δεινά ευχαριστώντας την σωστική πρόνοια του Θεού και στοργή, ο οποίος όλους οδηγεί προς επιστροφή και σωτηρία. Γενικώς οι Πατέρες τονίζουν ιδιαιτέρως, ότι κάθε πειρασμός, ως θλίψη και οδύνη, είναι επωφελής και επομένως κάθε μομφή αντιστάσεως και γογγυσμού είναι παραλογισμός και αποτυχία. Ο αγαθός Δεσπότης μας, ο οποίος «τοσούτον ηγάπησεν τον κόσμον, ώστε έδωκε τον μονογενή αυτού υιόν», ώστε να μη χαθεί κανένας, και ο οποίος «ου θέλει τον θάνατον του αμαρτωλού ως το επιστρέψαι και ζην αυτόν», πώς είναι δυνατόν να χαίρεται στις θλιβερές περιπέτειες των δούλων του, εκείνος που «έτι αμαρτωλών όντων ημών υπέρ ημών απέθανε» κατά το ανθρώπινο εκουσίως;

Αναφερόμενοι στους εκουσίους πόνους και τις θλίψεις, στους οποίους υποβαλλόμεθα, θεωρούμε απαραίτητο να προσθέσουμε και το εξής συμπληρωματικό. Ο αγώνας και η δύναμη που μας παρασύρει να μη πειθαρχήσουμε στον νόμο του καλού και της αρετής δεν είναι εντολή ή πρόσταγμα Δεσποτικό που μας εξαναγκάζει σε τυφλή υποταγή. Είναι ο δαμασμός της αρρωστημένης παραφύσεως, «εγκειμένης επί τα πονηρά εκ νεότητος αυτής», και επομένως ο κόπος της αγωνίας είναι για να μη παρασυρθούμε στα παρά φύσιν κακά, τα οποία έλαβαν την αρχή από τη μεταπτωτική διαστροφή και γιγαντώθηκαν επικτήτως με τη προηγούμενη αμέλειά μας λόγω της αγνωσίας μας. Ο αγώνας του δικαίου να μη γίνει άδικος δεν γεννάται από την εντολή του δογματίζοντος την δικαιοσύνη, αλλ' από τη λογική κρίση της ανθρώπινης προσωπικότητας, η οποία επιβάλλει τους κανόνες της αξιοπρέπειας από την ευγένεια της φύσεώς μας. Το ίδιο συμβαίνει και με τις υπόλοιπες αρετές, της σωφροσύνης, της πραότητας, της αοργησίας, της ταπεινοφροσύνης, της αγάπης και των άλλων. Ο μη αγωνιζόμενος να διαμένει στο ύψος των αρετών αυτών, κατ' ανάγκην θα υποκύψει στις αντίστοιχες κακίες, οπότε διαφθείρεται και ξεπέφτει και αποθνήσκει ο άνθρωπος. Πού λοιπόν ευρίσκεται δικαιολογημένη πρόφαση γογγυσμού στους μικρόψυχους, οι οποίοι ανθίστανται στη θλίψη και τον πόνο και, θέλοντας να ζουν κατά το θέλημα της καρδιάς ή μάλλον της ηδυπάθειάς τους, φθάνουν στο κατάντημα να ρωτούν, τί πειράζει αυτό; Και τί πειράζει εκείνο; Προτιμούν αυτοί να πνιγούν στα ρηγά! Τί πειράζει αν κάποιος γίνει λίγο άδικος, εννοείται και ηθικώς και υλικώς ή τί πειράζει αν γίνει λίγο υποκριτής και φιλάρεσκος; Ή πάλιν, τί πειράζει αν γίνει λίγο εγωιστής και κενόδοξος; Ή εάν απολύσει την καρδιάν στο εμπάθεές πεδίο της φιλαυτίας; Εάν μας πλανήσει ο εχθρός της αληθείας και πατέρας της αμαρτίας διάβολος να συγκαταβούμε σε απλή μόνον περιέργεια ή περιγραφή της αμαρτίας, γνωρίζει, ότι εύκολα αιχμαλωτιζόμαστε, διότι έχει έλξη δυσάποσπαστη και, μετά, βίαν ακράτητη προσπαθώντας να μας υποτάξει στον κανόνα της συγκαταβάσεως και του συμβιβασμού. Όπως η σφήνα έχει αιχμή λεπτότατη και ασήμαντη μεν αλλ'

όταν εισδύσει σε ελαχίστη σχισμή, διαχωρίζει τα ενωμένα, έτσι συμβαίνει και με την αμαρτία, την οποίαν σαφώς χαρακτηρίζουν οι θειότατοι Πατέρες ως «πυρ κατά καλάμης, λίθον κατά πρανούς, χαράδραν τας διεξόδους ευρύνουσαν». Γι' αυτό λέγουν πάλιν οι Πατέρες «ει φεύγεις, φεύγε παντελώς, ει δε κρατηθείς μερικώς, αδύνατον να λυτρωθείς από την ολική αιχμαλωσία». Αυτά ε-δώ τα αναφέραμε προς διασάφηση της θέσεως των εκουσίων θλίψεων και πόνων, οι οποίοι κρίνονται εκ των ων ουκ άνευ, δηλ. των απαραίτητων, για τους φυσιολογικούς τρόπους και λόγους της στάσεως και συγκρατήσεώς μας στη φυσική ζωή και κατάσταση.

Η περίληψη άρα της αρχής του θέματός μας, ποιά θέση έχουν στη ζωή μας ο πόνος και οι θλίψεις γενικώς, είναι η θετική, ότι χωρίς τα θλιβερά ματαιώνεται η επιτυχία της συν τη χάριτι ανακαινίσεώς μας και μεταβολής απ' αυτής της εισαγωγής μέχρι της τελειώσεώς μας «εις άνδρα τέλειον, εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού». Υπάρχουν εύστοχα παραδείγματα και αποφθέγματα και περιγραφές από τους θεοφόρους Πατέρες μας, πλήρη πάσης σοφίας και επιστήμης στο θέμα αυτό, και όσοι θέλουν ας εγκύψουν ιδιαίτερα στον λεγόμενο πνευματικό νόμο, για να διδαχθούν και φωτισθούν λεπτομερέστερα, διότι εμείς μόνον μία σύντομη απάντηση δώσαμε στο γενικό αυτό ερώτημα.

Ο φιλανθρωπότατος Δεσπότης μας εκέντρισε την απέχθεια του πόνου και της οδύνης, η οποία παρά φύσιν ακολούθησε την πτώση μας, σε χρήσιμη ύλη και αφορμή και μας έγινε αιτία κέρδους και προκοπής το όργανο του θανάτου και της φθοράς. Εκεί που άλλοτε η έννοια του πόνου και του θανάτου προκαλούσε τη φρίκη και την αποστροφή τώρα, εκ διαμέτρου αντιθέτως προκαλεί εξυγίανση, κάθαρση, φωτισμό, και τελείωση εν Χριστώ. Αν ο Απ. Παύλος «εκαυχάτο εν τοις παθήμασιν» αυτού και γενικώς εν τω σταυρώ του Χριστού και όλοι οι Άγιοι δοκιμάσθηκαν με πολλές θλίψεις και ετελειώθησαν και πολλάκις τους εδίδετο σκόλοψ πειρασμού, «ίνα μη υπεραίρωνται», πόσοι άραγε σκόλοπες και σκώμματα και πειρατήρια θα δοθούν σε εμάς, για να ταπεινωθούμε και «μάθωμεν κα-λά ποιείν οι μεμαθηκότες τα κακά»;

Θα πω και κάτι, που να μη φανεί παραδοξολογία. Και μόνον, ότι ο γλυκύτατός μας Ιησούς, η ζωή μας, «εκένωσε εαυτόν» και «διά παθημάτων και Σταυρού» πραγματοποίησε τη σωτηρία μας, και να μην επεβάλετο ως φυσική πορεία ο δρόμος των θλίψεων, έπρεπε, λέγω, να προτιμηθεί αυτός μόνον και μόνον διότι ο Κύριός μας αυτόν εβάδισε εφ' όσον κανών της αγάπης είναι η αφοσίωση κατά το δυνατόν μετά του αγαπωμένου. Δεν νομίζω, ότι μένει πλέον περιθώριο εις τους, κατ' εμέ ράθυμους και οκνηρούς να παρατείνουν ακόμη την αδράνειά τους προφασιζόμενοι ματαίως διότι «ώρα ημάς εξ ύπνου εγερθήναι, οι γαρ καθεύδοντες

νυκτός καθεύδουσι. Ὑπνωσαν ὕπνον και ουδέν εύρον πάντες οι άνδρες του ὕπνου ταις χερσίν αυτών»

Ουδέποτε κανένας δεν πειράζει τον άλλον, μηδέ αυτού του σατανά εξαιρουμένου, ως πηγής του κακού, διότι τίποτε δεν βρίσκεται απρονόητο από τον Δημιουργό. Κάθε πειρασμός ή θλίψη, που συμβαίνει, δεν προέρχεται από το αίτιο, που τον μετέφερε ή τον προκάλεσε αλλά επέμφθη σε μας από την του Δικαίου Κριτού ακριβέστατη δικαιοσύνη με σκοπό όχι την εκδίκηση αλλά τη θεραπεία της δικής μας νοσηρότητας. Εάν «επί χειρών αρούσιν ημάς αι ουράνιαι δυνάμεις πεμπόμεναι, ίνα μη προσκόψωμεν προς λίθον τον πόδα ημών» και ο Κύριος διατείνεται, ότι «αι τρίχες ημών ηριθμημένοι εισίν» και τα τόσα άλλα της Γραφής, που επισημαίνουν την περιεκτική και σωστική του Θεού προς τα κτίσματα αυτού πρόνοια, πώς δύναται να αδικεί ή να επιβουλεύεται ένα πλάσμα το έτερον; Όργανα κολαστικά μεταβάλλονται μόνον κατά καιρούς και περιστάσεις τα προκαλούντα τους διαφόρους πειρασμούς, για να θαυμάζομε τη δικαιοσύνη του Θεού, που φθάνει μέχρι των λεπτομερέστερων μορίων της κτίσεως προς ισορροπία του γενικού σκοπού της εξ αρχής δημιουργίας.

Κανένας λοιπόν να μη δυσανασχετεί για τα συμβαίνοντα δεινά, αλλ' ας ερευνά να βρει την αιτία τους στη δική του ραθυμία και προδοσία και με γρήγορη και ειλικρινή μετάνοια να σταματά την ποινή, διότι γι' αυτό ακριβώς εδόθησαν, όπως ανωτέρω γράψαμε. «Ει γαρ εαυ-τούς εκρίνομεν, ουκ αν εκρινόμεθα. Κρινόμενοι δε υπό του Κυρίου παιδευόμεθα, ίνα μη συν τω κόσμω κατακριθώμεν». Και πάλιν λέγει ο Σωτήρ: «ο μη ων μετ' εμού κατ' εμού έστι και ο μη συνάγων μετ' εμού σκορπίζει». Όποιος λοιπόν θέλει να μένει μετά του Κυρίου μας Ιησού και να συνάγει μετ' Αυτού πάντοτε, ας θυμάται την εντολή «εργάζεσθαι και φυλάσσειν» και ότι γι' αυτήν ακριβώς όλοι οι Άγιοι «εφύλαξαν οδούς σκληράς», γνωρίζοντες ότι όντως «η εντολή αυτού ζωή αιώνιος έστιν», ο δε διαφορετικώς σκεπτόμενος και εργαζόμενος θα σκορπίζει όχι πλέον κάποιαν ύλη αλλ' αυτή την ίδια τη ζωήν του.

(Γέροντος Ιωσήφ, Πατερικές Μορφές της Ι. Μ. Σταυροβουνίου Κύπρου και οι θλίψεις στην ζωή μας, Εκδ. «Ορθόδοξος Κυψέλη» Θεσσαλονίκη 1979 σ. 56-70 σε νεοελληνική απόδοση).

<https://bit.ly/33Q5GDa>